

ELŐSZÓ

Amikor e sorokat írjuk, a romániai magyar néprajzi kutatás és közlés immár országos szintet megközelítő eredményeiről beszélhetünk. Könyvesboltjainkban, a román néprajzi kiadványok mellett, néhány év óta újabb meg újabb magyar néprajzi munkák is rendszeresen feltűnnek, sőt voltak — vannak olyan időszakok is, amikor egyszerre több kötet közt válogathat az olvasó. E munkák sorában sajátos hely illette és illeti a sokszerzős *Népismereti Dolgozatok (ND)* köteteit. A testet öltő sorozat láttán — amiben a szerzők mellett döntő szerepe van a Kriterion Könyvkiadó munkájának, valamint az olvasók széles köreiből a néprajzi kiadványok fogadtatásának — a kutatók magabiztosabban, tervszerűbben dolgozhatnak, hisz szemmel látható, hogy munkájuk a tudomány és a kultúra fejlesztésének szerves része.

Korunk műszaki-tudományos forradalmának sodrában, a gépek és automaták világában élő embert ama szándéka és törekvései közepette, hogy a gyökerekre, a szülőföldre, az emberi és nemzeti közösségre találjon, a néphagyományok föltárása, a múlt értékeinek fölidézése, a mindig általános-közös, de ugyanakkor sajátos-egyedi népi alkotások fölmutatása jelentősen elősegíti. Amikor egyre szakosodó munkánk mellől, egyre bonyolultabb világunkból mindinkább csak részletek foghatók fel, a népi kultúra mélyebb történeti és mai rétegeiben az eredeti összefüggések, az egységes világkép fölismerését és megértését segítő szempontok birtokába jutunk.

Közismert tény, hogy a népek és nemzetiségek közti barátság egyik szilárd pillére egymás minél alaposabb megismerése; nos, e pillér kiépítésében a néprajznak pótolhatatlan szerep jut. Ha pedig a helyes nemzeti vagy nemzetiségi önismeret alapja a népek nagy családjában elfoglalt hely meghatározása, akkor a néprajznak itt is komoly szava van. Az anyagi, társadalmi és szellemi élet hagyományos közösségi rendszereként fölfogott népi kultúra — a beszélt anyanyelvvvel együtt — a teljes értékű nemzeti vagy nemzetiségi lét és önkifejezés szerves, elmaradhatatlan része. Ebben az értelemben fontos tényező mind a korszerű szocialista valóság alkotó elsajátítása és gyakorlása, mind az egyetemes emberi kultúra kincsestárának gyarapítása szempontjából.

Ha a századforduló táján kolozsvári tudós elődeink „néprajzi köztudat”-ról beszélhettek, ma ugyancsak elmondható, hogy a hagyományos népi műveltség még élő jelenségeit vagy már múzeumban, archívumban tárolt emlékeit és a néprajzi írásokat soha nem látott méretű és igényű érdeklődés veszi körül. Erre mutat többek közt a néprajzi kötetek kiugróan nagy példányszáma és gyors felvásárlása is.

Az *ND* harmadik köteténél tartva, már nemcsak célkitűzésekről, hanem megvalósításokról is beszélhetünk. A sorozat eddig majdnem nyolcvan kutatópontról, a népelet szinte ugyanannyi témakörében végzett gyűjtés közlésével máris érdemesen szolgálta néprajzi tájékozódásunkat és önismeretünket, s anyagával gazdagította azt az alapot, amelyre a nagyobb lélegzetű elemző tanulmányok, majd pedig egy gazdag összkép: néprajzi összefoglalásunk épülhet. A kibontakozó körkép további árnya-

lásának és kiegészítésének biztosítéka az *ND*-ben feldolgozásaikkal jelentkező munkatársak egyre szélesebb köre. Az ő további nevelésüket, fejlődésüket szolgálja a kötetek rendszeres megjelenésével biztosított közlési lehetőség, az évről évre megújuló szellemi találkozás, tudományos tapasztalatcsere, egymás buzdítása és a közös önképzés e megvalósult formája.

Az *ND* jelen kötetét kézbe véve, az olvasó remélhetőleg most sem csalódik. Ebben az összeállításban is érvényesülnek azok az alapelvek, amelyek megindulásunk mozgatói voltak: törekvés a tárgyköri és táji „határjárás”-ra, a tudományos színvonal és olvasmányosság együttes biztosítására és — főleg fiatalok bevonásával — a szerzők körének állandó bővítésére.

A romániai magyar néprajzkutatás nemcsak nemzetiségi ügy. A román tudományosság kutatási eredményeinek biztató példái nélkül, azoktól függetlenül a mi munkánk is elképzelhetetlen volna. Néprajzkutatásunk a sajátosan reá háruló feladatok elvégzésével a romániai népismeret egésze iránti kötelezettségét is teljesíti, s így eredményeinkben az egész ország tudományossága és közművelődése érdekelt. Nyilvánvaló tehát ilyen viszonylatban is kutatómunkánk többoldalú elkötelezettsége és felelőssége. Ebben az összefüggésben értékelhető az a szerep is, amelyet az *ND* igyekszik betölteni.

Hinni szeretnők, hogy a szakemberek szűkebb, valamint a hagyományos népi műveltség barátainak szélesebb köre a *Népismereti Dolgozatok 1980* kötetét is az előzőkhöz hasonló érdeklődéssel és megértéssel fogadja.

A SZERKESZTŐK